

404 Hallinto				
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on mahdollistaa osaston työntekijöiden toimintaedellytykset, edistää osaston toimintaa kuntastrategian mukaisesti sekä arvioida toiminnan taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia. Sivistysosaston hallinto ohjaa osaston yhteistoimintoja, järjestää ja toimeenpantee kilpailutuksia sekä kehittää toiminnan suunnittelua ja arviointia.				
Vastuhenkilö Sivistysjohtaja				
Tehtävä Sivistyspalveluiden kustannustehokas ja laadukas järjestäminen				
Sitovia tavoitteita 1. Viranhaltijapäätökset ja lautakunnan päätökset annetaan kuukauden kuluessa asian vireille tulosta. 2. Osaston työntekijöille pidetään kehityskeskustelut lähiesimiehen toimesta. 3. Tiimimalli otetaan käyttöön vähintään neljässä yksikössä				
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi Sitovien tavoitteiden osalta ei merkittäviä riskejä.				
Tunnusluvut ja mittarit (Taulukot kuvamuodossa ja taulukon fontti Times new roman, poista suluisissa oleva teksti)				
	TP2016	TP2017	TP2018	TA2019
Sivistyslautakunnan kokouksia	10	11	11	8
Osastopalavereita	4	4	8	10
Toiminnan painopistealueet 2020 1. Työhyvinvoinnin edistäminen 2. Viestinnän kehittäminen 3. Osaston yhteistoiminnan kehittäminen				

404 Koulutoimen hallinto	TP2018	TP2019	TA 2021	Muutos 20/21	Muutos % 20/21
T U L O T (ulkoiset)	-447	0			
M E N O T (ulkoiset)	52846,00	52843,00	67438,00	22895,00	51,40 %
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	52846,00	52843,00	67438,00	22895,00	51,40 %
Suunnitelmapoistot					
Tulot (sisäiset)	-511,00	-511,00	-511,00	-62,00	-10,70 %
Menot (sisäiset)	1889,00	1889,00	2014,00	125,00	-9,30 %
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1378,00	1378,00	1503,00	-146,00	-8,90 %
TOIMINTAKATE YHTEENS.	54224,00	54222,00	68941,00	22749,00	49,20 %
Asukasluku	3 195	3 250	3120		
TOIMINTAKATE /ASUKAS	16,97	16,68	22,10		

410 Perusopetus
<p>Toiminnan kuvaus</p> <p>Toiminnassa keskeistä on kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen. Kiinnitetään huomiota ryhmäytymiseen, työrauhaan, työskentely- ja vuorovaikutustaitoihin. Tiimityöskentelyä jalkautetaan sekä henkilökunnan että oppilaiden keskuuteen.</p> <p>Koulujen arvoja kirkastetaan. Opetus- ja kasvatustyötä tehdään yhteistyössä oppilaiden, vanhempien, henkilökunnan ja ulkopuolisten sidosryhmien kanssa. Oppilaita rohkaistaan osallistumaan koulujen toimintakulttuurin kehittämiseen ja vastuunottoon mm. kummioppilastoiminnan, tukioppilastoiminnan ja oppilaskuntien kautta. Yhteistyötä tehdään huoltajien kanssa mm. Wilma-viestien, vanhempainiltojen ja mahdollisen vanhempainyhdistyksen kautta. Koulussa toimii monialainen oppilashuollon tiimi, jonka tehtävänä on edistää oppilaiden hyvinvointia ja terveyttä. Koulut ovat mukana KiVa-kouluohjelmassa, jonka ohjeiden mukaisesti ehkäistään kiusaamista. Koulut tekevät tiivistä yhteistyötä mm. seurakuntien, nuoriso- ja kulttuuritoimen, urheiluseurojen sekä paikkakunnan yritysten kanssa</p>
<p>Vastuhenkilö Matti Lohen ja Kerkonjoen rehtorit</p>
<p>Sitovia tavoitteita</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen. 2. Tiimimallin käyttöönotto. 3. Tietostrategian suunnittelu ja käyttöönotto portaittain.
<p>Perusteluita</p> <p>Syksyllä 2020 perusopetuksessa aloitettiin tiimimallityöskentely henkilökunnan keskuudessa. Samalla tiimimallia viedään luokkiin, mikä vahvistaa oppilaiden työskentely- ja vuorovaikutustaitoja. Tiimimallin on tutkimusten mukaan todettu tuovan hyvinvointia ja lisäävän osallisuuden tunnetta. Perusopetuksessa on digitutoropettajia, jotka ohjaavat ja opastavat henkilökuntaa IT-asioissa. Tietostrategian suunnittelua käynnistellään tiimeissä kuluvan lukuvuoden 2020-2021 aikana. Talousarvioon varataan rahaa henkilökunnan henkilökohtaisiin koneisiin perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Investointiosassa varataan rahaa älytauluihin. Opetuksessa digimateriaalia on jo otettu käyttöön ja hyödynnetty kevään 2020 etäopetuksessa opittuja digitaitoja sekä henkilökunnan että oppilaiden kanssa. Digitaitoja kehitetään lukuvuoden aikana.</p>
<p>Tunnusluvut ja mittarit</p>

Perusopetus	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Opetustunnit	23203	23298	24321	23989	22800	
€/opetustunti	100	102	103	112	105	
Oppilaita	315	312	313	307	314	288
€/oppilas	7370	7606	7590	8731	7668	

KULUISSA ON HUOMIOITU MYÖS PERUSOPETUKSEN IP-KERHOKULUT.

Mittarit:

Sitovissa tavoitteissa 1-3:

Oppilaspoissaolojen seuranta, henkilöstön poissaolojen seuranta, KiVa-ja työrauhakyselyt, Challenge-tutkimusprojektin tulokset (koulukiusaamista koskien, Matti Lohen koulu), henkilökunnan hyvinvointikyselyt (työterveys), CAF-kyselyt (kevät 2021), henkilökunnan kehityskeskustelut, palautteet tiimityöskentelystä.

410 PERUSKOULUTUS	TP2018	TP2019	TA 2021	Muutos 20/21	Muutos % 20/21
T U L O T (ulkoiset)	-185802,0	-155697,0	-55133,0	-137805,0	-71,40 %
M E N O T (ulkoiset)	2718058,0	2881036,0	2825903,0	84618,0	3,00 %
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2532256,0	2725339,0	2770770,0	222423,0	8,70 %
Suunnitelmapoistot	143712,0	200009,0	201468,0	16521,0	8,90 %
Tulot (sisäiset)	38770,0	-35426,0	-29465,0	-32293,0	-52,20 %
Menot (sisäiset)	379279,0	410167,0	386503,0	-24168,0	-5,90 %
TOIMINTAKATE (sisäiset)	484221,0	574750,0	558506,0	-24646,0	-4,60 %
TOIMINTAKATE YHTEENS.	3016477,0	3300089,0	3329276,0	247069,0	8,00 %
Asukasluku	3 195	3 250	3 120		
TOIMINTAKATE /ASUKAS	944,12	1015,41	1067,08		

420 Lukio

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Rautalammin lukio tarjoaa laadukasta lukiokoulutusta viihtyisissä tiloissa. Meille on tärkeää, että huolehdimme lähialueen vetovoimaisuudesta ja kannamme vastuuta paikallisesti, valtakunnallisesti ja myös globaalisti. Yrittäjämäinen asenne, kestävä kehityksen huomioiminen ja kansainvälisyys näkyvät koulumme arjessa ja toiminnassa. Välitämme toisistamme. Henkilökunnan ja opiskelijoiden hyvinvointi ovat keskeisiä toiminta-ajatuksiamme. Tavoitteenamme on hyödyntää paikallisia olosuhteita tehokkaasti ja olla aktiivinen toimija myös kunnan vetovoimaisuuden lisäämisessä. Yhteistyö Rautalammin ratsastuskeskuksen kanssa luo pohjaa lukion markkinoinnille ja tarjoaa vakaan opiskelijavirran. Teatteri-ilmaisun ja musiikin keinoin ilmaisemme paikallista osaamista ja otamme kantaa yhteiskunnallisiin ja globaaleihin ilmiöihin. Lukion arvot ovat Laadukkuus, Vastuullisuus ja Välittäminen

Vastuhenkilö

Lukion rehtori

Tehtävä

Laadukkaan lukiokoulutuksen tarjoaminen osana Rautalammin kunnan koulutoimea.

Sitovia tavoitteita

1. Opiskelijamäärä ylittää 100 syksyllä 2021
2. Tiivis yhteistyö naapurilukioiden kanssa. Vähintään 15 yhteistä kurssia.
3. Opiskelijoiden hyvinvointikyselyn tulosten keskiarvon kasvu 10 pisteellä (80 -> 90)
4. Markkinointisuunnitelman tekeminen

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

Riskejä ovat markkinoinnin epäonnistuminen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin epäsuotuisa kehitys.

Tunnusluvut ja mittarit (Taulukot kuvamuodossa ja taulukon fontti Times new roman, poista suluissa oleva teksti)

Tunnusluvut ja mittarit				
Lukio	TP2018	TP 2019	TA2020	TA2021
Opetustunnit	6558	6304	6270	6270
€/opetustunti	130	138	124	124
Opiskelijoita	91	91	95	96
€/opiskelija	9387	9621	8235	

Toiminnan painopistealueet 2021

1. Opetussuunnitelmauudistuksen käyttöönotto
2. Henkilökunnan ja opiskelijoiden hyvinvoinnin kehittäminen
3. Viestinnän kehittäminen

Lukio	TP 2018	TP 2019	TA 2021	Muutos% 20/21	Ero 20/21
TULOT (ulkoiset)	-22 600	-73 098	-76 933	+11,1	-9621
MENOT (ulkoiset)	776 660	817 304	887 241	+8,7	71 345
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	726 423	732 175	810 308	-11,1	80 966
Suunnitelmapoistot	115 097	114 127	114 127	0	0
TULOT (sisäiset)	-3389	-3510	-3750	-7,4	300
MENOT (sisäiset)	125 473	131 259	131 326	-0,4	-504
TOIMINTAKATE (sisäiset)	236 900	242 966	241 703	-0,1	-204
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	891 943	969 390	1 052 011	8,3	80 762

440 Aikuiskoulutus

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Kansalaisopiston toiminnan Rautalammin kunnassa järjestää Sisä-Savon kansalaisopisto. Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto ja se tarjoaa opetusta toimialueensa Suonenjoen, Rautalammin, Tervon, Vesannon ja Leppävirran asukkaille. Vuoden 2018 alusta opistoon liittyi uutena jäsenenä Leppävirran kunta, ja tätä kautta opiston tehtäväksi tuli myös taiteen perusopetuksen järjestäminen. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutus-, kulttuuri- ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta sekä maksupalvelu- ja projektitoimintaa.

Musiikinopetuksen järjestää Kuopion konservatorio. Konservatoriossa on ollut 11 paikkaa opiskelupaikkaa. Rautalampilaisia opiskelijoita on tällä hetkellä 10.

Vastuhenkilö

Sivistysjohtaja

Tehtävä

Opetus- kulttuuri- ja koulutustarjonnan laajentaminen Rautalammin kunnan asukkaille.

Sitovia tavoitteita

1. Kansalaisopiston kurssitarjonnan pitäminen ennallaan
2. Kansalaisopiston tuntitavoitteena on
3. Konservatorio-opintojen mahdollistaminen 10 nuorelle.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

Tunnusluvut ja mittarit (Taulukot kuvamuodossa ja taulukon fontti Times new roman, poista suluissa oleva teksti)

	TP2018	TP2019	TA2021
Opetustunnit	2378	2318	2000
€/opetustunti	14,27	19,23	12,65
Opiskelijoita	542	554	550
Kurssipaikkoja	1122	1102	1112
€/opiskelija	62,62	69,42	57,51

Toiminnan painopistealueet 2020

440 Aikuiskoulutus	TP2018	TP2019	TA2021	Muutos % 20/21	Muutos 20/21
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	51380,0	60391,0	64 681	30,8	
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	51380,0	60391,0	64 681	30,8	
Suunnitelmapoistot					
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	51380,0	60391,0	64 681	30,8	
Asukasluku	3 195	3 250	3120		
TOIMINTAKATE /ASUKAS	16,08	18,58	20,73		

450 Joukkoliikenne
Toiminnan kuvaus / palveluajatus
Mahdollistaa haja-asutusalueelta asioiminen kirkonkylällä ja saapuminen sunnuntaina Suonenjoen rautatieasemalta Rautalammille. Kutsutaksipalvelu korvaa vähäistä julkista liikennettä Rautalammin kunnan alueella.
Vastuhenkilö Olli Lipponen
Tehtävä Koulukuljetusten ja joukkoliikennepalvelujen suunnittelu ja kehittäminen
Sitovia tavoitteita
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kustannusten pitäminen vuoden 2020 tasolla 2. Kutsutaksitoiminnan kehittäminen 3. Kuljetuspalveluiden markkinoinnin ja viestinnän kehittäminen
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle
Tunnusluvut ja mittarit (Taulukot kuvamuodossa ja taulukon fontti Times new roman, poista suluissa oleva teksti)
Toiminnan painopistealueet 2021
<ol style="list-style-type: none"> 1. Viestinnän kehittäminen 2. Kutsutaksitoiminnan kehittäminen

450 JOUKKOLIIKENNE	TP 2018	TP2019	TA 2021	Muutos % 20/21	Ero 20/21
T U L O T (ulkoiset)	-980	-150	-2 724,00	9,80 %	244
M E N O T (ulkoiset)	17 824	16 754	18 318,00	-1,60 %	-305
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	16 844	16 604	15 594,00	-3,40 %	-549
Suunnitelmapoistot					
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENS.	16 844	16 604	15 594,00	-3,40 %	-549
Asukasluku	3 195	3 250	3 120		
TOIMINTAKATE /ASUKAS	5,27	5,11	5,00		

453 Lasten päivähoito		
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Varhaiskasvatuspalvelujen tavoitteena on järjestää laadukasta ja pedagogisesti perusteltua hoitoa, kasvatusta ja opetusta kaikille alle kouluikäisille lapsille varhaiskasvatusmuodosta riippumatta. Tähän kuuluu myös yksityinen varhaiskasvatus. Toiminta perustuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, joka on päivitetty kesäkuussa 2019.		
Vastuhenkilö varhaiskasvatusjohtaja		
Tehtävä Laadukkaiden varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen osana Rautalammin kunnan sivistystoimea.		
Sitovia tavoitteita		
<ol style="list-style-type: none"> Pedagoginen kehittäminen: Painopistealueina pedagogiset käytänteet, pedagoginen johtajuus, osallisuus ja Rautalammin kunnan vasun tavoitteiden toteutumisen seuranta sekä luontopainotteisuuden pilotointi ja toiminta koko varhaiskasvatuksessa. Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen: Painopistealueina rakentavan keskustelukulttuurin ylläpitäminen, esimies ja työyhteisötaitojen kehittäminen sekä palautteen anto. Koulutusta luontopainotteisuuden kehittämiseen. Viestintä ja tiedottaminen: Painopistealueina sisäinen ja ulkoinen viestintä. 		
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi		
<ol style="list-style-type: none"> Henkilöstön poissaolot, työntekijöiden vaihtuvuus, sijaisten saatavuus Ei sitouduta sovittuihin asioihin, pedagogisen osaamisen vähäisyys, muutosvastarinta Miten nopeasti palautteet käsitellään ja niihin reagoidaan. 		
Toteuma:		
1-4 kk:		
5-8 kk:		
9-12 kk:		
Tunnusluvut ja mittarit		
Pedagogiikan kehittäminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
1.Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laatiminen ja tavoitteiden toteutuminen		
2.Ryhmän varhaiskasvatussuunnitelman laadinta		
3.Tiimipalaverit		
Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen	% tai lukumäärä	% tai lukumäärä
1.Kehityskeskustelut		
2.Välitön palaute- arkipäivän tilanteista nousseet asiat		
3.Systemaattinen palaute-kehityskeskustelusta nousseet tavoitteet ja seuranta		
4.Luontopainotteisuus osana arkipäivää		
Viestintä ja tiedottaminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
Sisäinen viestintä:		
1.Varhaiskasvatuksen muistiot kaikille asianosaisille sähköisesti		
2.Tiedottaminen sivistyksen ja kunnan sisällä		
Ulkoinen viestintä:		
1.Asiakasraadien kokoontuminen krt/ v		
2.Asiakastyytyväisyyskysely ja		

seuranta		
3.Palautteen käsittely ja toimenpiteet: yhteistyötahot, päättäjät		
Toiminnan painopistealueet 2021		
Varhaiskasvatuksen laadullinen kehittäminen, mm. positiivinen pedagogiikka, sisältöjen vahvistaminen ja rakenteiden selkeyttäminen sekä luontopainotteisuuden pilotointi ja toiminta arkeen. Lasten ja huoltajien osallisuuden lisääminen sekä erilaisten tuen tarpeiden yksilöllinen huomioiminen.		

453 Lasten päivähoito	TP2018	TP2019	TA2021	Muutos 20/21	Muutos % 20/21
T U L O T (ulkoiset)	-83657,0	-89816,0	-60150,0		
M E N O T (ulkoiset)	1 013 879	988850,0	997484,0	92457,0	51,6
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	930222,0	899034,0	937334,0	92457,0	51,6
Suunnitelmapoistot	4877,0	6236,0	1715,0		
Tulot (sisäiset)	-10490,0	-16404,0	-20450,0	-1536,0	-19
Menot (sisäiset)	204523,0	190617,0	171409,0	39107,0	-13,9
TOIMINTAKATE (sisäiset)	194033,0	180449,0	152674,0	37571,0	-13,7
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1124255	1079483,0	1090008,0	130028,0	24,4
Asukasluku	3 195	3 250	3120		
TOIMINTAKATE /ASUKAS	351,88	332,15	349,36		

454 Esiopetus (Kirkonkylä ja Kerkonjoensuu)		
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Esiopetuksen tavoitteena on vahvistaa ja tukea jokaisen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polkua joustavasti varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen. Toiminta perustuu esiopetuksen opetussuunnitelmaan 2016.		
Vastuhenkilö varhaiskasvatusjohtaja		
Tehtävä Laadukkaiden esiopetuspalveluiden tarjoaminen osana Rautalammin kunnan sivistystoimea.		
Sitovia tavoitteita <ol style="list-style-type: none"> Pedagoginen kehittäminen: Painopistealueina ovat ryhmä- ja omatoimisuustaidot, kouluvalmiuksien tukeminen esiopetussuunnitelman mukaisesti. Luontopainotteisuuden pilotointi ja toiminta esiopetuksessa. Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen: Painopistealueina rakentavan keskustelukulttuurin ylläpitäminen, esimies ja työyhteisötaitojen kehittäminen sekä palautteen anto. Koulutusta luontopainotteisuuden kehittämiseen. Viestintä ja tiedottaminen: Painopistealueina sisäinen ja ulkoinen viestintä. 		
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi <ol style="list-style-type: none"> Henkilöstön poissaolot, työntekijöiden vaihtuvuus, sijaisten saatavuus Ei sitouduta soveltuihin asioihin, pedagogisen osaamisen vähäisyys, muutosvastarinta Miten nopeasti palautteet käsitellään ja niihin reagoidaan. 		
Toteuma: 1-4 kk: 5-8 kk: 9-12 kk:		
Tunnusluvut ja mittarit		
Pedagogiikan kehittäminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
1.Lasten esiopetussuunnitelmien laatiminen ja tavoitteiden toteutuminen		
2.Esiopetuksen oppilashuollon vuosisuunnitelman laadinta ja seuranta		
3.Tiimipalaverit, krt/v		
4.Lasten kokoukset mm. yhteiset sopimukset ja seuranta, lkm/ v		
Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen	% tai lukumäärä	% tai lukumäärä
1.Kehityskeskustelut		
2.Välitön palaute- arkipäivän tilanteista nousseet asiat		
3.Systemaattinen palaute-kehityskeskustelusta nousseet tavoitteet ja seuranta		
4.Luontopainotteisuus osana esiopetusta.		
Viestintä ja tiedottaminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
Sisäinen viestintä: 1.Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen muistiot kaikille asianosaisille sähköisesti		
2. Tiedottaminen sivistyksen ja kunnan sisällä		
Ulkoinen viestintä:		

1.Asiakasraadin kokoontuminen krt/ v		
2.Asiakastyytyväisyyskysely ja seuranta		
3.Palautteen käsittely ja toimenpiteet: yhteistyötahot, päättäjät		

Toiminnan painopistealueet 2020

Esiopetuksen laadullinen kehittäminen, mm. positiivinen pedagogiikka, sisältöjen vahvistaminen ja rakenteiden selkeyttäminen sekä luontopainotteisuuden pilotointi ja toiminta osana esiopetuksen arkea. Lasten ja huoltajien osallisuuden lisääminen sekä erilaisten tuen tarpeiden yksilöllinen huomioiminen.

454 Esiopetus	TP2018	TP2019	TA2021	Muutos 20/21	Muutos % 20/21
T U L O T (ulkoiset)	-6466,0				
M E N O T (ulkoiset)	66427,0	60993,0	41666,0	92 457	51,6
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	59961,0	60993,0	41666,0	92 457	51,6
Suunnitelmapoistot					
Tulot (sisäiset)	-1251,0	-1896,0	-768,0	-1 536	-19
Menot (sisäiset)	35940,0	45421,0	16141,0	39 107	-13,9
TOIMINTAKATE (sisäiset)	34688,0	43525,0	15373,0	37 571	-13,7
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	97209,0	104518,0	57039,0	130 028	24,4
Asukasluku	3 195	3 250	3120		
TOIMINTAKATE /ASUKAS	30,43	32,16	18,28		

460 Nuorisotoimi					
Toiminnan kuvaus / palveluajatus					
Nuoret kohtaava ja tavoitettava nuorisotyö. Nuorisotilaa pidetään avoimna säännöllisesti sekä järjestetään yhteisiä tapahtumia, teemapäiviä sekä retkiä. Nuoret pyritään aktivoimaan nuorisotyön sisällön suunnitteluun ja toteutukseen. Toiminta suunnitellaan ja toteutetaan poikkihallinnollisesti ja eri sidosryhmiä apuna käyttäen. Erityisnuorisotyössä etsivä nuorisotyöntekijä on erityistä tukea tarvitsevien nuorten tukena, sekä mukana ennaltaehkäisevässä nuorisotyössä.					
Vastuhenkilö					
Vapaa-aikasihteeri, puolitetulla työajalla					
Muu henkilöstö: Etsivä nuorisotyöntekijä, kokoaikatyö					
Tehtävä					
Laadukkaiden nuorisopalvelujen järjestäminen.					
Sitovia tavoitteita					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Yhteistyön ylläpitäminen: pyritään tiiviiseen ja laajaan yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa. Toimijat yhteistyössä ovat kunnan eri toimialat, kolmas sektori, seurakunta ja yritykset. 2. Nuorisotoimen ja kouluyhteistyön vahvistaminen 3. Vahvistaa ennaltaehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön roolia nuorisotoimessa. Tavoitteena järjestää toimintaa ept:n vuosikellon mukaan. 					
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi					
Taloudelliset haasteet ja koronaepidemia.					
Tunnusluvut ja mittarit (Taulukot kuvamuodossa ja taulukon fontti Times new roman, poista suluissa oleva teksti)					
	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Tapahtumat/vuosi	133	131	129	120	140
Nuorisotilan kävijät/vuosi	2520	2560	2570	2500	3000
Etsivä nuorisotyön asiakkaat/vuosi	37	52	58	45	45
Toiminnan painopistealueet 2021					
Nuorisotoimen painopistealueina avoin yhteistyö eri toimijoiden kanssa sekä ehkäisevän päihdetyön laadukas toteuttaminen.					

460 Nuorisotoimi	TP2018	TP2019	TA2021	Muutos % 20/21	Muutos 20/21
T U L O T (ulkoiset)	-29195,0	-32564,0	-68 800	137,2	39800
M E N O T (ulkoiset)	82882,0	81508,0	119 990	35,7	31546
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	53686,0	48944,0	51 190	-13,9	8254
Suunnitelmapoistot					
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	21130,0	21043,0	13 698	-48	12657
TOIMINTAKATE (sisäiset)	21130,0	21043,0	13 698	-48	12657
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	74817,0	69987,0	64 888	-24,4	-38533
Asukasluku	3 195	3 250	3120		
TOIMINTAKATE /ASUKAS	23,42	21,53	20,80		

470 Liikuntatoimi

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Rautalammin kunnan liikuntatoimen keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden tukeminen. Kunta tarjoaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja, kun taas liikunnan toiminnallisesta puolesta huolehtivat aktiiviset liikunta- ja urheiluseurat sekä yritykset. Urheiluseurat ovat kunnan liikuntapalveluiden tärkeä yhteistyökumppani.

Vastuhenkilö

Vapaa-aika sihteeri, puolitetulla työajalla

Muu henkilöstö:

Uimahallin lippukassan hoitaja, osa-aikatyö ja tuntityö

Uimahallin uinninvalvoja, osa-aikatyö ja tuntityö

Liikuntapaikkojen hoito, ulkoistettu

Liikunnanohjaaja yhteistyössä Rautalammin Urheilijat/kunta

Tehtävä

Laadukkaiden liikuntapalvelujen järjestäminen

Sitovia tavoitteita

1. Hyvin hoidetut ja turvalliset liikuntapaikat: pyritään säilyttämään liikuntapaikkojen hoito- ja kunto nykyisellä tasolla.
2. Monipuolisten liikuntapaikkojen turvaaminen ja tapahtumien toteutus: liikuntatoimi tukee vuosittain urheiluseuroja liikuntatoiminnan järjestämiseksi
3. Ulkoliikuntapaikka hoitosuunnitelman ja -sopimuksen päivittäminen ja kilpailutus

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

Taloudelliset haasteet. Koronaepidemia vaikuttaa sekä ulko- että sisäliikuntapaikkojen käyttöasteeseen.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Uimahallin kävijät/vuosi	5856	5692	6 284	7 500	7 000
Uimahallin kustannukset/ käynti	15,37	15,81	14,32	12,00	12,85

Toiminnan painopistealueet 2021

Liikuntatoimen painopisteinä toimivat, turvalliset ja viihtyisät ulkoliikuntapaikat, avoin seurayhteistyö ja perheliikunnan lisääminen.

470 Liikuntatoimi	TP2018	TP2019	TA2021	Muutos % 20/21	Muutos 20/21
T U L O T (ulkoiset)	-32034,0	-24861,0	-26 500		
M E N O T (ulkoiset)	198045,0	193190,0	185 225	1,5	2810
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	166011,0	168329,0	158 725	1,8	2810
Suunnitelmapoistot	26 636	29471	26952	-5,8	-1662
Tulot (sisäiset)	-968,0	-134,0	-1 240	24	-240
Menot (sisäiset)	39598,0	34099,0	45 609	-8,6	-4317
TOIMINTAKATE (sisäiset)	65267,0	63436,0	71 321	-8	-6219
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	231279,0	231765,0	230 046	-1,5	-3049
Asukasluku	3 195	3 250	3120		
TOIMINTAKATE /ASUKAS	72,39	71,31	73,73		

480 Kirjasto								
Toiminnan palveluajatus								
1. Kaikille mahdollisuus lukea - Lukutaito on kansalaistaito. Kirjaston osaajat ja kokoelmat ovat monipuolisen lukemisen ja monilukutaidon edistämistä varten.								
2. Tukea aktiiviseen kansalaisuuteen ja hyvinvointiin - Kirjasto opastaa tiedonlähteille ja tukee elinikäistä oppimista. Kirjasto ehkäisee syrjäytymistä								
1. Osaamista ja yhteistyötä - Kirjastossa työskentelee osaava ja osaamistaan kehittävä henkilökunta. Kirjasto toimii valtakunnallisessa ja kansainvälisessä kirjastoverkossa. Kirjasto kehittää toimintaansa yhdessä asiakkaiden kanssa.								
2. Kaikille avoin tila - Jokainen on tervetullut kirjastoon								
Vastuhenkilö								
Seija Österberg								
Tehtävä								
Tuottaa laadukkaita kirjastopalveluja.								
Sitovia tavoitteita								
1. Ylä-Savon Rutakko kirjastoverkkoon liittyminen vuoden 2021 aikana								
2. ergonomian parantaminen lainaus/palautuspisteessä työterveyshuollon suositusten mukaisesti.								
3. ulko-ovien automatisointi niin, että sisäänkäynti on vaivaton lapsille ja ikäihmisille sekä pyörätuolilla liikkuville (Kuntaliiton Yleisten kirjastojen saavutettavuussuositus).								
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi								
Järjestelmiin liittyvät toiminalliset ja taloudelliset riskit.								
Tunnusluvut ja mittarit								
Tavoitetasona on käytetty Pohjoisa-Savon kirjastojen keskiarvoa.								
	TP 2017	%	TP 2018	%	TP 2019	%	Tavoite 2021	%
Lainaus	42450	12,91	42564	13,08	43056	13,47	47642	15,27
Kävijät	38890	11,83	35015	10,76	33594	10,51	30888	9,9
Lainaajat	1113	33,85	1023	31,43	973	30,44	1044	33,48
480 Kirjasto	TP 2018	TP 2019	Hall.kunta	Muutos%	Ero			
			2021	20/21	20/21			
TULOT (ulkoiset)	-11385	-14783	-10721	27,48	-4062			
MENOT (ulkoiset)	221907	216124	213931	-1,01	-2193			
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	210522	201341	203210	0,93	1869			
Tulot (sisäiset)	-19525	-20067	-26874	-178,47	35813			
Menot (sisäiset)	52941	52250	47404	-9,27	-4846			
TOIMINTAKATE (sisäiset)	77442	76210	20530	-73,06	-55680			
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	287964	277551	253560	-8,64	-23991			
Asukasluku	3196	3250	3069					
Toimintakate/asukas	90,10	85,25	82,62					

490 Kulttuuritoimi
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Kulttuuritoimi tuottaa monipuolisesti kulttuuripalveluja eri ryhmille ja koordinoi ja kehittää kulttuuritoimintaa tavoitteenaan kuntalaisten hyvinvoinnin ja paikallisen identiteetin vahvistaminen ja Rautalammin vetovoimaisuuden edistäminen.
Vastuhenkilö Kulttuurikoordinaattori (osa-aikainen ja määräaikainen toimi 31.12.2021 saakka). (Vakituinen, täyttämätön toimi on kulttuuri- ja viestintäkoordinaattorin toimi)
Tehtävä Kuntien kulttuuritoiminnan tehtävänä on tukea ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen, edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen; vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kulttuurin ja taiteen keinoin sekä luoda edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja sitä tukevalle luovalle toiminnalle kulttuurin ja taiteen keinoin. Tavoitteiden toteuttamisen lähtökohtina ovat demokratia, asukaslähtöisyys, tasa-arvo, kestävä kehitys sekä kulttuurinen moninaisuus ja vuoropuhelu.
Sitovia tavoitteita <ol style="list-style-type: none"> 1. Varmistaa koordinoimalla ja tuottamalla eri kulttuurimuotojen kokeminen kaikille väestöryhmille. 2. Tukea ja vahvistaa kolmannen sektorin toimintaa ja yhteistyötä koulutusta, neuvontaa ja yhdessä tekemistä vahvistamalla.
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumislle Työajan riittävyys.
Tunnusluvut ja mittarit (Taulukot kuvamuodossa ja taulukon fontti Arial 12)
Toiminnan painopistealueet 2021 <ol style="list-style-type: none"> 1. Rautalammin Pestuumarkkinoiden 200-vuotisjuhlatapahtuman toteuttaminen. 2. Rautalammin kunnan 460-vuotisjuhlavuoden näkyminen ja paikallisidentiteetin vahvistaminen sen avulla.

490 Kulttuuritoimi	TP2018	TP2019	TA2021	Muutos % 20/21	Muutos 20/21
T U L O T (ulkoiset)	-386	-730,0	-500	0	
M E N O T (ulkoiset)	31943,0	46297,0	55 946	36,3	14910
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	31557,0	45567,0	56 446	39,2	15910
Suunnitelmapoistot					
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	1417,0	1620,0	3 112	31,4	743
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1417,0	1620,0	3 112	31,4	743
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	32974,0	47187,0	59 558	38,8	16653
Asukasluku	3 195	3 250	3120		
TOIMINTAKATE /ASUKAS	10,32	14,52	19,09		